

Још једна пресуда убицама цивила

„ПЛАВИ 5“ ОСУЂЕН НА СМРТ

Четворо припадника војне полиције ЗНГ због почињених ратних злочина Војни суд у Београду осудио на смрт (Зденко Штефанчић) и затворске казне (Марко Филковић 20 година, Мира Дунатов 15 и Дамир Сарађен 10 година)

Стару истину да нема злочина без казне потврдила је и недавно изречена пресуда Већа петорице Војног суда у Београду припадницима Војне полиције ЗНГ из насеља Борово. Четворо младих људи — Марка Филковића, Зденка Штефанчића, Миру Дунатов и Дамира Сарађена стигла је казна за недела почињена у својству „присилних мобилизатора“ претежно српског живља у данима кад ником у Вуковару и широј околини тог несрећног града живот није био безбедан. Они су били задужени да младе Србе приволе на приступање хрватској војсци, на откривање саботера и шпијуна, елиминисање „реметилачких фактора“ у Хрватској (термин резервисан за Србе).

СУМЊА РАЗЛОГ

ЗА ХАПШЕЊЕ

Плавии и једини аргумент за привођење оних ретких Срба који се нису на време склонили пред безочним дивљањем екстремних хадезеоваца и њихове војске, била је сумња. Сумња да слушају „четничке песме“, сумња да су

чланови СДС, сумња да им је неко од чланова породице у ЈНА или међу српским територијалцима браниоцима српских села, сумња да шпијунирају пријатеље Хрвате, односно да се превише друже с њима, сумња да нису лојални новој власти.

Од сумње до нечовечних иживљавања жртву је делио само један корак. Припадници Војне полиције ЗНГ су, према речима најсуровијег међу оптуженима Зденка Штефанчића (Плавог 5), углавном ноћу одлазили да приведу и испитају „осумњиченог“, да учине тај једини корак који је жртву делио од смрти. По наређењу једног од хадезеоваца „јастреба“ (тај надимак, наиме, није био резервисан само за Мила Дедаковића), ухапшене је требало убити без обзира на то да ли признају кривицу или не. Тако су, после вишечасовних иживљавања над њима, у којима је предњачио „Плави 5“, али нису заостајали ни Мира Дунатов и Марко Филковић, убијени **Предраг Ђирић, Милорад Зорић, Милан Везмар, Урош Недучић, Константин Лукић, Јово Марков и Бошко Грбић**. За њих се зна. За многе друге, чији су животи завршени након свирепог мучења у Филковићевом штабу, никада се неће сазнати.

О једној од својих жртава, Предрагу Ђирићу, бивши конобар и гастарбајтер из Немачке Зденко Штефанчић је пред судијама изјавио:

— Сумњало се да шири четничку пропаганду и тиме уноси немир у сусјезде. Док смо га саслушавали неколико пута сам му ножем зарезао лице, док су га Мира и Марко тукли. Примјетио сам нека клијешта и њима му стезао прсте. Нисам их хтио поломити, већ га само заплашити, да би признао.

Но Ђирић није признао. Није имао шта. После вишечасовног мучења, убијен је због сумње да је припадао СДС и слушао четничке песме.

САБИРНИ ЦЕНТРИ

У СКЛОНИШТИМА

У већ опустелом и разрушеном граду ни припадници Војне полиције ЗНГ нису успевали да своје жртве изненаде у становима. Зато су често из склоништа „**Комерц**“ и „**БЗ**“ изводили осумњичене и уплашене мештане српске националности, међу којима су, 12. и 13. октобра, најмање среће имали **Миливој Странатић, Рајко Нунић, Петар Грубишић и Милан Ђукић**. После вишечасовне тортуре у подруму једног солитера, претвореног у Филковићев штаб, Марко их је с још двојицом зенги убио на обали Дунава. И тада, као и много пута раније, одјекивала је песма

„Вечерас је наша фешта“, којом су острашћене звери у људском облику прослављале своју свемоћ и, како су мислили, неприкосновену власт над људским животима.

На њихову несрећу, ма колико се трудили да прикрију злочине, траг увек остане. Сведоци саслушани током суђења несумњиво су потврдили кривицу оптужених за почињени ратни злочин и непоштовање Женевске конвенције, којом се забрањују све врсте мучења, сакаћења, повреде личног достојанства, кажњавање без суђења, лица која нису учествовала у оружаним сукобима — цивила. Према њима су оптужени били најсуровији ваљда и стога што им нису пружали никакав отпор. Припадници Војне полиције ЗНГ, из различитих разлога повучени с ратишта, иживљавајући се над недужним мештанима, светили су се за поразе и ране доживљење у сукобима с ЈНА и српским територијалцима. Тако је и Зденко Штефанчић најекстремнији међу оптуженима, свој бес хранио ранама из рата и поразом његове јединице резервиста, раније десетковане у борбама око вуковарског силоса.

Зато је ваљда и у редовима ЗНГ полиције „Плави 5“ уживао „углед“ као сурови и непомирљиви непријатељ „српског пучанства“ у Вуковару. И његови претпостављени прихватили су водећу улогу тог ситног, неуспехом исконфлексираниог младића, у групи зенги. Уместо Марка Филковића, личност број један био је, у ствари, Зденко Штефанчић, кога се, према сопственим речима, плашио и сам Филковић. Тиме се, свакако, руководио и судија потпуковник **Александар Јанковић** када је Зденку Штефанчићу одмерио најстрожу казну. Уосталом и сведочења његових „сабораца“ допринела су створеној слици Штефанчића као најважнијег у групи. Затворске казне Филковићу 20 година, Мири Дунатов 15 и Дамиру Сарађену 10, сведоче о суровости којом се та четворка одликовала. Одбрана оптужених остала је на становишту да ратни злочин није могућ ако рат није проглашен, док је Мира Дунатов с много патетике у завршној речи „подсетила“ судије да „пред лице правде нису изведени прави кривци вође и руководства обје стране који су нас гурнули у све то. Ми смо обични мали људи, несретници и дешавале су нам се ствари које ни сад „не схваћам“. Заиста, тешко је схватити како „мали, несретни људи“ постају монструми и уживају у мучењу недужних. Зло које су осуђени починили не може се спрати казном коју су заслужили. Звер у њима заиста то не може да схвати.

Д. ГЛИШИЋ